

UDKAST

Forslag

til

Lov om ændring af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.
(Gennemførelse af direktiv om ændring af direktiv om industrielle emissioner på husdyrbrugområdet)

§ 1

I lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1065 af 21. august 2025, foretages følgende ændringer:

1. I *fodnoten* til lovens titel indsættes efter »dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010, EU-Tidende 2010, nr. L 334, side 17,«: »som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1785 af 24. april 2024 om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening) og Rådets direktiv 1999/31/EF om deponering af affald, EU-Tidende 2024, nr. L 1785, side 1, EU-Tidende 2024, nr. L 1785, side 1,«.

2. Efter § 75 indsættes i *kapitel 6*:

»§ 75 a. Handlinger eller undladelser i strid med loven eller regler udstedt i medfør af loven er erstatningsansvarspådragende i overensstemmelse med dansk rets almindelige regler, medmindre strengere regler om erstatningsansvar følger af anden lov.

§ 75 b. Forældelsesfristen er 3 år for fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade på menneskers sundhed, der er opstået som følge af, at en fysisk eller juridisk person, der er driftsleder for husdyrbrug med en produktionskapacitet, der overstiger grænserne i § 16 a, stk. 2, har overtrådt § 16 a, § 16 b, § 52, § 53, stk. 1, eller undladt at efterkomme forbud eller påbud efter loven vedrørende disse bestemmelser.

Stk. 2. Forældelsesfristen i stk. 1 regnes fra tidspunktet for skadens indtræden, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Var fordringshaveren ubekendt med fordringen eller skyldneren, regnes forældelsesfristen i stk. 1 først fra den dag, hvor fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab hertil.

Stk. 4. Der gælder ingen absolut frist for, hvornår forældelse senest indtræder for krav på erstatning eller godtgørelse efter stk. 1.

Stk. 5. Ministeren for natur og dyrevelfærd fastsætter, i det omfang det er nødvendigt for at gennemføre Danmarks EU-retlige forpligtelser, regler om

forældelse af fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade på menneskers sundhed som følge af en overtrædelse af regler fastsat i medfør af loven.«

3. I § 91, stk. 2, nr. 1, indsættes efter »mennesker«: », herunder menneskers sundhed,«.

4. I § 91 indsættes som stk. 3-6:

»Stk. 3. Ved udmåling af bødestraf skal der lægges vægt på de hensyn, der er nævnt i § 1.

Stk. 4. Ved udmåling af bøde for overtrædelse efter stk. 1, nr. 1, 4 og 9, eller undladelse af at efterkomme forbud eller påbud herom efter loven, begået af en fysisk eller juridisk person, der er driftsleder for husdyrbrug med en produktionskapacitet, der overstiger grænserne i § 16 a, stk. 2, skal der lægges vægt på hensynet til den befolkning eller det miljø, der er berørt af overtrædelsen, under hensyntagen til overtrædelsens indvirkning på målet om at opnå et højt niveau for beskyttelse af menneskers sundhed og miljøet.

Stk. 5. Bøde efter stk. 4 begået af en juridisk person kan maksimalt udgøre 3 pct. af den juridiske persons årlige omsætning i regnskabsåret før det år, hvori bøden blev pålagt.

Stk. 6. Ministeren for natur og dyrevelfærd fastsætter, i det omfang det er nødvendigt for at gennemføre Danmarks EU-retlige forpligtelser, regler om udmåling af bøde- og fængselsstraf, herunder om beregning af bøder og de hensyn, der skal lægges vægt på ved udmåling af bøden, for overtrædelse af bestemmelser udstedt i medfør af loven.«

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2027.

Stk. 2. Loven har virkning fra

- 1) den [X. september 2030] for så vidt angår husdyrbrug omfattet af bilag Ia i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1785 af 24. april 2024 med en kapacitet på 600 LSU (Live Stock Units) eller derover,
- 2) den [X. september 2031] for så vidt angår husdyrbrug omfattet af bilag Ia i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1785 af 24. april 2024 med en kapacitet på 400 LSU (Live Stock Units) eller derover, og

UDKAST

- 3) den [X. september 2032] for så vidt angår øvrige husdyrbrug omfattet af bilag Ia i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1785 af 24. april 2024.

UDKAST

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse	
1.	Indledning
2.	Lovforslagets hovedpunkter
2.1.	Erstatning og søgsmålskompetence
2.1.1.	Gældende ret
2.1.2.	IE-ændringsdirektivet
2.1.3.	Ministeriet for Natur og Dyrevelfærds overvejelser og den foreslåede ordning
2.2.	Forældelse
2.2.1.	Gældende ret
2.2.2.	IE-ændringsdirektivet
2.2.3.	Ministeriet for Natur og Dyrevelfærds overvejelser og den foreslåede ordning
2.3.	Sanktioner
2.3.1.	Gældende ret
2.3.2.	IE-ændringsdirektivet
2.3.3.	Ministeriet for Natur og Dyrevelfærds overvejelser og den foreslåede ordning
2.3.3.1.	Generelle principper for udmåling af bøder og fængselsstraf

UDKAST

2.3.3.2.	Bødeloft
3.	Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
4.	Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
5.	Administrative konsekvenser for borgerne
6.	Klimamæssige konsekvenser
7.	Miljø- og naturmæssige konsekvenser
8.	Forholdet til EU-retten
9.	Hørte myndigheder og organisationer m.v.
10.	Sammenfattende skema

1. Indledning

Formålet med lovforslaget er at gennemføre dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2024/1785 af 24. april 2024 om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening) og Rådets direktiv 1999/31/EF om deponering af affald (herefter IE-ændringsdirektivet).

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening) (herefter IE-direktivet) dækker alle relevante forurenende stoffer, der kan udledes fra industrielle anlæg og husdyrbrug, som påvirker menneskers sundhed og miljøet.

IE-ændringsdirektivet indeholder bl.a. regler om nye og ændrede bestemmelser vedrørende sanktioner, erstatning for skade på menneskers sundhed som følge af overtrædelse af direktivets bestemmelser samt forældelse.

Lovforslaget indeholder på den baggrund forslag til en række nye bestemmelser og bemyndigelsesbestemmelser i husdyrbrugloven om erstatning og forældelse af krav, der er omfattet af IE-ændringsdirektivet.

I lovforslaget foreslås det først, at handlinger eller undladelser i strid med loven eller regler udstedt i medfør af loven er erstatningsansvarspådragende i overensstemmelse med dansk rets almindelige regler, medmindre strengere regler om erstatningsansvar følger af anden lov.

Herefter foreslås det, at forældelsen af erstatningskrav for overtrædelser af regler i loven og udstedt i medfør af loven, der gennemfører IE-ændringsdirektivet, ændres i forhold til gældende ret for at sikre overensstemmelse med IE-ændringsdirektivets regler herom.

Lovforslaget indeholder desuden forslag til en række nye regler om sanktioner. Det præciseres, at der ved udmåling af bøder for overtrædelser efter § 91, stk. 1, skal lægges vægt på de hensyn, der fremgår af lovens formålsbestemmelse. Herudover præciseres det, at der ved udmåling af bøder for overtrædelse af bestemmelser, der gennemfører IE-direktivet med senere ændringer, begået af fysiske og juridiske personer omfattet af direktivet skal tages hensyn til den befolkning eller det miljø, der er berørt af overtrædelser, under hensyntagen til overtrædelsens indvirkning på målet om at opnå et højt niveau for beskyttelse af menneskers sundhed og miljøet.

Desuden indeholder lovforslaget et forslag til en ny bestemmelse, hvorefter der indføres et maksimumbeløb for bøder ved juridiske personers alvorligste overtrædelser af bestemmelser, der gennemfører IE-direktivet med senere ændringer, således at bødeloftet fremover bliver op til 3 pct. af den juridiske persons årlige omsætning i Unionen i regnskabsåret før det år, hvori bøden blev pålagt.

Lovforslaget indeholder endelig forslag til bemyndigelsesbestemmelser om de nævnte sanktioner, som har til formål at sikre, at IE-ændringsdirektivets bestemmelser herom implementeres de relevante steder i regler fastsat i medfør af loven. Den nærmere udmøntning af de foreslåede bemyndigelser vil ske ved en efterfølgende ændring af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Miljø- og Ligestillingsministeriet sendte den 19. december 2025 et lovforslag i ekstern høring, der, ligesom nærværende lovforslag, implementerer IE-ændringsdirektivets bestemmelser om bl.a. erstatning, forældelse og sanktioner i miljøbeskyttelsesloven og jordforureningsloven. IE-ændringsdirektivet skulle være gennemført senest den 1. juli 2026, men nåede ikke at blive fremsat for Folketinget på grund af udskrivelse af folketingsvalg og en længere periode uden regering, og gennemførslen af begge lovforslag er derfor blevet udskudt.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Erstatning og søgsmålskompetence

2.1.1. Gældende ret

Husdyrbrugloven indeholder ikke bestemmelser om erstatning for skade på menneskers sundhed som følge af overtrædelse af regler i loven eller regler fastsat i medfør heraf. Disse spørgsmål reguleres i stedet af dansk rets almindelige regler om erstatning uden for kontrakt og i et vist omfang af øvrige love.

Dansk rets almindelige regler om erstatningsansvar uden for kontrakt er ikke lovfæstet, men derimod fastlagt i retspraksis. Efter disse regler kan den, der som følge af en andens handlinger eller undladelser er blevet udsat for skade og derved har lidt et økonomisk tab, rette et erstatningskrav mod den, der har forvoldt skaden. Omfattet heraf er bl.a. personskade og tab af forsørger.

Det er en forudsætning for at ifalde erstatningsansvar, at det fornødne ansvarsgrundlag er til stede. Dansk rets almindelige ansvarsgrundlag er culpa, dvs. at der indtræder ansvar for skade, som er forvoldt ved forsætlig eller uagtsom adfærd. Skadevolderen skal således have handlet i strid med almindelige adfærdsnormer, og dette skal kunne bebrejdes vedkommende.

For at et erstatningsansvar kan blive aktuelt, skal der være sket en skade, hvorved der er lidt et økonomisk tab. Udover et ansvarsgrundlag skal der foreligge den nødvendige årsagsforbindelse (kausalitet) mellem den indtrådte skade og skadevolderens adfærd. Et erstatningsansvar forudsætter herudover påregnelighed (adækvans), dvs. at skaden er en påregnelig følge af skadevolderens adfærd. Den skadevoldende adfærd skal have forøget risikoen for skadens indtræden. Skader, der er helt atypiske eller tilfældige i forhold til den risiko, som skadevolders adfærd har fremkaldt, falder dermed normalt uden for erstatningspligten.

UDKAST

Lov om erstatningsansvar, jf. lovbekendtgørelse nr. 1080 af 30. august 2025 (herefter erstatningsansvarsloven), indeholder dansk rets almindelige regler om udmåling af erstatning og godtgørelse for personskade. Loven finder anvendelse i de tilfælde, hvor en skadevolder er erstatningsansvarlig efter de almindelige erstatningsretlige principper.

Efter erstatningsansvarslovens § 1 skal den, der er erstatningsansvarlig for en personskade, betale erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, helbredelsesudgifter og andet tab som følge af skaden, samt en godtgørelse for svie og smerte. Hvis den skadelidte får varige følger efter skaden, skal skadevolderen tillige betale godtgørelse for varigt mén samt erstatning for tab eller forringelse af erhvervsevne. Udover erstatning for økonomisk tab, giver erstatningsansvarsloven også skadelidte ret til godtgørelse for ikke-økonomiske tab, dvs. svie og smerte og varigt mén.

Dansk rets almindelige regler om lempelse eller bortfald for erstatningsansvar findes i erstatningsansvarslovens § 24, hvorefter et erstatningsansvar kan lempes eller bortfalde, hvis det vil virke urimeligt tyngende for den erstatningsansvarlige, eller når ganske særlige omstændigheder i øvrigt gør det rimeligt.

Lov om erstatning for miljøskader, jf. lovbekendtgørelse nr. 994 af 9. september 2014 (herefter miljøskadeerstatningsloven), pålægger et objektivi ansvar for skade som forvoldes ved forurening af luft, vand, jord eller undergrund, forstyrrelser ved støj, rystelser eller lignende som led i erhvervsmæssig eller offentlig aktivitet, der er anført i bilaget til loven, jf. lovens § 1. Omfattet er bl.a. ejendomme, som har en samlet opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning på 3.750 kubikmeter.

Den, der som led i en erhvervsmæssig eller offentlig aktivitet forårsager forureningen kan således ifalde et erstatningsansvar, selvom vedkommende ikke har handlet uagtsomt eller forsætligt. Ansaret er knyttet til indehaveren af virksomheden, herunder juridiske personer.

Skade efter miljøskadeerstatningsloven omfatter bl.a. personskade og tab af forsørger, jf. miljøskadeerstatningslovens § 2.

Efter miljøskadeerstatningslovens § 3, stk. 1, skal den, der som led i erhvervsmæssig eller offentlig aktivitet, der er anført i bilag til loven, forårsager en forurening, erstatte den skade, som forureningen medfører. Det følger af bestemmelsens stk. 2, at ansvar efter stk. 1 ikke indtræder, hvis skaden

skyldes, at aktiviteten er udøvet i overensstemmelse med ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed.

Erstatning for personskade eller tab af forsørger kan nedsættes eller i særlige tilfælde bortfalde, hvis skadelidte eller afdøde forsætligt eller ved grov uagtsomhed har medvirket til skaden, jf. miljøskadeerstatningslovens § 4, stk. 1.

Dansk rets almindelige regel om arbejdsgiveransvar findes i Danske Lov 3-19-2, hvorefter en arbejdsgiver hæfter for sine ansattes skadevoldende handlinger eller undladelser. Det medfører, at arbejdstageren som udgangspunkt ikke ifalder ansvar over for skadelidte, når skaden er indtrådt i forbindelse med den ansattes tjeneste. Derimod udreder arbejdsgiveren erstatning til skadelidte, såfremt betingelserne herfor er til stede.

Erstatningsansvarslovens § 19, stk. 3, udgør en modifikation til hovedreglen i Danske Lov 3-19-2. Hvis skaden er dækket af en tingsforsikring, driftstabsforsikring eller arbejdsgiverens ansvarsforsikring, men samtidig er forvoldt forsætligt eller ved grov uagtsomhed af arbejdstageren, ifalder arbejdstageren ansvar. Undtagelsen til modifikationen foreligger, når skaden er forvoldt ved arbejdstagerens simple uagtsomhed, hvilket bevirker, at arbejdsgiveren ikke kan påberåbe sig modifikationen, og dermed er erstatningsansvarlig efter hovedreglen i DL 3-19-2.

Erstatningsansvarslovens § 23 indeholder nærmere regler om ansvarsfordelingen mellem arbejdstageren og arbejdsgiveren.

Dansk rets almindelige regler om søgsmålskompetence er – bortset fra enkelte særlovbestemmelser – ulovbestemte. Husdyrbrugloven indeholder ikke særregler om søgsmålskompetence. Hvor lovgivningen ikke indeholder regler om, hvem adgangen til søgsmål tilkommer, afhænger søgsmålskompetencen af, om der foreligger såkaldt retlig interesse. Begrebet retlig interesse er ikke et entydigt begreb, men indebærer bl.a. krav om en interesse hos den pågældende, at denne interesse skal have en vis aktualitet og at retstvisten på konkret vis berører sagsøgeren.

2.1.2. IE-ændringsdirektivet

IE-ændringsdirektivet indeholder en ny bestemmelse om erstatning, hvorefter berørte personer, som har lidt skade på menneskers sundhed som følge af en overtrædelse af nationale regler til gennemførelse af IE-direktivet og senere ændringer, har ret til at kræve og opnå erstatning for denne skade af de relevante fysiske og juridiske personer, jf. artikel 79 a, stk. 1.

Berørte personer er enkeltpersoner, som har lidt en skade på sundhed som følge af en overtrædelse af nationale regler, der er fastsat til gennemførelse af IE-direktivet, jf. artikel 79 a, stk. 1, og præambelbetragtning 53.

Regler og procedurer vedrørende erstatningskrav skal udformes og anvendes på en sådan måde, at det ikke gør det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve retten til erstatning, forårsaget af en overtrædelse i henhold til stk. 1, jf. artikel 79 a, stk. 2.

Omfattet af bestemmelsen i artikel 79 a, stk. 1 og 2, er skader på sundhed, som er en følge af overtrædelse af nationale regler, der er fastsat til gennemførelse af IE-direktivet.

IE-ændringsdirektivet fastlægger ikke udtrykkeligt ansvarsgrundlaget, men skader på menneskers sundhed skal være en følge af eller forvoldt ved en overtrædelse af de nationale regler, som er fastsat til gennemførelse af IE-direktivet i national ret, jf. artikel 79, stk. 1 og 2.

2.1.3. Ministeriet for Natur og Dyrevelfærds overvejelser og den foreslåede ordning

Efter bestemmelsen i IE-ændringsdirektivets artikel 79 a, stk. 1, skal berørte personer, dvs. enkeltpersoner, kunne kræve og opnå erstatning fra de relevante fysiske og juridiske personer for skade på menneskers sundhed som følge af en overtrædelse af nationale regler, der er fastsat til gennemførelse af IE-direktivet i dansk ret.

Det er Ministeriet for Natur og Dyrevelfærds vurdering, at det almindelige culpaansvar i dansk ret vil være tilstrækkeligt til at opfylde forpligtelserne efter bestemmelsen i artikel 79 a, stk. 1, hvorefter der skal indtræde ansvar for skade på menneskers sundhed, som er en følge af overtrædelse af regler fastsat til gennemførelse af direktivet i dansk ret, og som er forvoldt ved forsætlig eller uagtsom adfærd.

Efter bestemmelsen i artikel 79 a, stk. 2, skal regler og procedurer vedrørende erstatningskrav endvidere udformes og anvendes på en sådan måde, at det ikke gør det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve retten til erstatning for skade, som er forårsaget af en overtrædelse af nationale regler, fastsat til gennemførelse af direktivet i national ret.

UDKAST

Det er Ministeriet for Natur og Dyrevelfærds vurdering, at gældende ret om søgsmålskompetence opfylder kravene i artikel 79 a, stk. 2.

Det foreslås som følge heraf, at den gældende retstilstand videreføres, således at i det omfang de berørte personers krav på erstatning for skader på sundhed ikke er omfattet af miljøskadeerstatningsloven eller anden lovgivning, der opfylder direktivets krav, vil sådanne krav på erstatning være omfattet af dansk rets almindelige erstatningsregler, der fastlægger et almindeligt culpaansvar.

Dansk rets almindelige erstatnings- og søgsmålskompetenceregler er imidlertid ulovbestemte. For at gennemføre EU-regler korrekt kræves det, at reglerne er tilstrækkeligt klare og bindende i den nationale ret samt at borgerne skal kunne kende deres rettigheder uden usikkerhed, og det er Ministeriet for Natur og Dyrevelfærds vurdering, at dansk rets ulovbestemte regler for erstatning og søgsmålskompetence ikke vil opfylde de betingelser, som EU-retten stiller for at kunne udgøre en korrekt gennemførelse af artikel 79 a, stk. 1, i dansk ret.

På den baggrund foreslås det, at der indsættes en ny bestemmelse i husdyrbrugloven, hvorefter det fastslås, at handlinger eller undladelser i strid med loven eller regler udstedt i medfør af loven er erstatningsansvarspådragende i overensstemmelse med dansk rets almindelige regler, medmindre strengere regler om erstatningsansvar følger af anden lov.

Begrebet ”skade på menneskers sundhed” som nævnt i artikel 79 a, stk. 1, omfatter efter Ministeriet for Natur og Dyrevelfærds vurdering det samme som ”personskade og tab af forsørger” som det anvendes i erstatningsansvarslovens § 1, stk. 1, og § 12, og i dansk ret i øvrigt.

Ansaret påhviler efter IE-ændringsdirektivets artikel 79 a, stk. 1, relevante fysiske og juridiske personer, og ministeriet forstår bestemmelsen således, at disse fysiske og juridiske personer er sammenfaldende med driftslederne for de husdyrbrug, som efter gældende dansk ret er omfattet af husdyrbruglovens § 16 a, stk. 2, og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 2, nr. 11, jf. husdyrbruglovens § 16 a, stk. 2. Den ansvarlige i direktivets forstand vil således i dansk ret kunne være driftslederen, herunder juridiske personer, som anpartsselskaber, aktieselskaber m.v. Ministeriet forstår endvidere bestemmelsen således, at denne ikke vil være til hinder for at opretholde dansk rets almindelige ordning, hvorefter en virksomhed kan blive erstatningsansvarlig for sine ansattes erstatningspådragende handlinger eller undladelser,

jf. Danske Lov 3-19-2 om det almindelige principalansvar og modifikationer hertil i erstatningslovens § 19 og § 23.

Det bemærkes i den forbindelse, at det er ministeriets vurdering, at de foreslåede bestemmelser heller ikke vil være til hinder for at opretholde erstatningslovens almindelige lempelses- eller bortfaldsregel for erstatningsansvar i erstatningsansvarslovens § 24.

Der henvises nærmere til lovforslagets § 1, nr. 2 (indsættelse af § 75 a), og bemærkningerne hertil.

2.2. Forældelse

2.2.1. Gældende ret

Husdyrbrugloven indeholder ikke bestemmelser om forældelse af krav på erstatning eller godtgørelse for skade på menneskers sundhed som følge af overtrædelse af regler i loven eller regler fastsat i medfør heraf.

Forældelse af sådanne krav er omfattet af de almindelige regler i forældelsesloven, jf. lovbekendtgørelse 1238 af 9. november 2015 (herefter forældelsesloven).

Efter forældelseslovens § 3, stk. 1, er den almindelige forældelsesfrist 3 år, medmindre andet følger af andre bestemmelser i loven.

For fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade forvoldt uden for kontraktforhold regnes forældelsesfristen fra tidspunktet for skadens indtræden, jf. forældelseslovens § 2, stk. 4.

Det følger dog af forældelseslovens § 3, stk. 2, at var fordringshaveren ubekendt med fordringen eller skyldneren, regnes forældelsesfristen i § 3, stk. 1, først fra den dag, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab hertil. I sådanne tilfælde siges forældelsesfristen at være blevet suspenderet. Forældelseslovens § 3, stk. 3, nr. 1, fastsætter en ramme for, hvor lang tid den almindelige forældelsesfrist kan være suspenderet (en såkaldt absolut forældelsesfrist). Således følger det af bestemmelsen, at forældelse senest indtræder 30 år efter den skadevoldende handling ophør for fordringer på erstatning eller godtgørelse i anledning af personskade.

Erstatningskrav omfattet af miljøskadeerstatningsloven forældes efter samme regler som forældelsesloven, og miljøskadeerstatningslovens § 6, stk. 2 indeholder ligeledes en absolut forældelsesfrist på 30 år.

2.2.2. IE-ændringsdirektivet

Det følger af IE-ændringsdirektivets artikel 79 a, stk. 3, at medlemsstaterne kan fastsætte forældelsesfrister for anlæggelse af erstatningssøgsmål. Disse frister begynder ikke at løbe, før overtrædelsen er ophørt, og den person, som kræver erstatning, ved eller med rimelighed kan forventes at vide, at vedkommende har lidt skade som følge af en overtrædelse som omhandlet i artikel 79 a, stk. 1.

2.2.3. Ministeriet for Natur og Dyrevelfærds overvejelser og den foreslåede ordning

Det er Ministeriet for Natur og Dyrevelfærds vurdering, at IE-ændringsdirektivets bestemmelse om forældelsesfristens begyndelsestidspunkt, jf. artikel 79 a, stk. 3, ikke er forenelig med forældelseslovens regler om forældelsesfristens begyndelsestidspunkt for den almindelige 3-årige forældelsesfrist for fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade forvoldt uden for kontraktforhold, jf. forældelseslovens § 2, stk. 4.

Dette skyldes, at forældelseslovens begyndelsestidspunkt for forældelse af fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade forvoldt uden for kontraktforhold regnes fra tidspunktet for skadens indtræden, jf. forældelseslovens § 2, stk. 4.

Heroverfor fastsætter IE-ændringsdirektivet, at forældelsesfristen for erstatningskravet først begynder at løbe, når overtrædelsen af de regler, som er fastsat til gennemførelse af IE-direktivet i dansk ret, er ophørt, jf. artikel 79 a, stk. 3, 2. pkt.

Det er Ministeriet for Natur og Dyrevelfærds vurdering, at der ofte, men ikke nødvendigvis altid, vil være et sammenfald mellem overtrædelsens ophør og skadens indtræden. F.eks. vil overtrædelse af et vilkår fastsat i et husdyrbrugs miljøgodkendelse om særlige forholdsregler for gødningshåndtering tidsmæssigt ofte række ud over tidspunktet for skadens indtræden i den forstand, at overtrædelsen normalt fortsætter, efter at skaden er indtrådt.

Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd forstår endvidere artikel 79 a, stk. 3, 2. pkt., således, at bestemmelsen er til hinder for at fastsætte en absolut forældelsesfrist. Dette skyldes, at forældelsesfristen efter bestemmelsen først begynder at løbe, når overtrædelsen er ophørt og den person, som vil kunne kræve erstatning, ved eller med rimelighed kan forventes at vide, at

vedkommende har lidt skade som følge af en overtrædelse omhandlet i artikel 79 a, stk. 1. Efter forældelsesloven indtræder forældelse derimod senest 30 år efter den skadevoldende handlingens ophør, og dette uanset at fordringshaveren ikke var eller burde være bekendt med fordringen, jf. lovens § 3, stk. 3, nr. 1.

Det er derfor ministeriets vurdering, at direktivets regler ikke er forenelige med den absolutte forældelsesfrist på 30 år i forældelsesloven, jf. § 3, stk. 3, nr. 1.

På den baggrund foreslås det at indsætte en ny bestemmelse i husdyrbruglovens § 75 b, stk. 1, hvorefter forældelsesfristen er 3 år for fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade på menneskers sundhed, der er opstået som følge af, at en fysisk eller juridisk person, der er driftsleder for husdyrbrug med en produktionskapacitet, der overstiger grænserne i § 16 a, stk. 2, har overtrådt § 16 a, § 16 b, § 52, § 53, stk. 1, eller undladt at efterkomme forbud eller påbud herom efter loven.

Det foreslås endvidere, at forældelsesfristen for disse krav regnes fra tidspunktet for skadens indtræden, jf. § 75 b, stk. 2, med den modifikation, at såfremt fordringshaveren var ubekendt med fordringen eller skyldneren, regnes forældelsesfristen først fra den dag, hvor fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab hertil, jf. § 75 b, stk. 3. Desuden foreslås det, at der ikke skal gælde en absolut frist for, hvornår forældelse senest indtræder for de omtalte krav, jf. § 75 b, stk. 4.

De nye forældelsesregler vil finde anvendelse på erstatningskrav opstået som følge af overtrædelser af den gældende husdyrbruglovs § 16 a, § 16 b, § 52, § 53, stk. 1, eller undladelser af at efterkomme forbud eller påbud herom efter loven.

Det vil alene være overtrædelser begået af driftsledere for husdyrbrug med en produktionskapacitet, der overstiger tærsklerne i bilag Ia til IE-direktivet med senere ændringer, der er omfattet. Dette omfatter eksempelvis husdyrbrug med opdræt af svin, der omfatter mindst 350 LSU (Live Stock Units), og som derfor er underlagt direktivets regler. Det er ikke en betingelse, at husdyrbruget har fået en godkendelse efter IE-ændringsdirektivets tærskelværdier, blot at husdyrbruget reelt har en produktion, der overstiger tærsklerne.

Da dele af IE-direktivet med senere ændringer er gennemført ved regler i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, og da der også her er behov for særlige forældelsesregler i overensstemmelse med direktivet, foreslås der indsat en bemyndigelsesbestemmelse i § 75 b, stk. 5, hvorefter ministeren for natur og dyrevelfærd, i det omfang det er nødvendigt for at opfylde Danmarks EU-retlige forpligtigelser, fastsætter regler om forældelse af fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade på menneskers sundhed som følge af overtrædelse af regler fastsat i medfør af loven.

Der henvises nærmere til lovforslagets § 1, nr. 2 (indsættelse af § 75 b), og bemærkningerne hertil.

2.3. Sanktioner

2.3.1. Gældende ret

Ved lov nr. 1572 af 20. december 2006 blev miljøbeskyttelseslovens regler om miljøregulering af husdyrbrug affattet i en selvstændig lov (husdyrbrug-loven). I forbindelse hermed blev straffniveauet skærpet, da overtrædelser af husdyrbruglovens bestemmelser kan have alvorlige – og til tider uoprettelige – konsekvenser for natur og miljø. Formålet med straffskærpelsen var at sikre en effektiv og konsekvent håndhævelse med et sanktionsniveau, der reelt har en præventiv virkning, hvor der bliver taget hensyn til den opnåede økonomiske fordel ved at overtræde reglerne, og hvor bøden således har et niveau, som giver et klart økonomisk incitament til at overholde reglerne. Der henvises til Folketingstidende 2006-07, Tillæg A, side 1949.

Ifølge husdyrbruglovens § 91, stk. 1, nr. 1-13, straffes med bøde den, der

- 1) anlægger, påbegynder eller driver husdyrbrug uden godkendelse eller tilladelse efter §§ 16 a eller 16 b,
- 2) tilsidesætter vilkår knyttet til en tilladelse, dispensation eller en godkendelse efter loven,
- 3) undlader at efterkomme forbud eller påbud efter loven, herunder påbud om at berigtige et ulovligt forhold,
- 4) undlader at give underretning som nævnt i § 52, stk. 1, eller at meddele oplysninger eller at afgive prøver efter § 53,
- 5) undlader at indgive anmeldelse, der er foreskrevet i regler udfærdiget i medfør af §§ 9 a eller 17,
- 6) modvirker myndighedernes adgang til ejendomme eller lokaliteter i strid med § 71,
- 7) forsætligt borttager, forvansker eller beskadiger afmærkninger, som foretages i forbindelse med arbejder og undersøgelser efter loven,

UDKAST

- 8) undlader at efterkomme krav i en afgørelse efter § 51 eller fjerner eller ændrer udstyr, som tilsynsmyndigheden har anbragt i medfør af en afgørelse efter § 50 eller § 51,
- 9) undlader at søge en overhængende fare for forurening afværget eller forhindre yderligere udledning af forurenende stoffer m.v. efter § 52, stk. 2,
- 10) undlader at iværksætte de nødvendige forebyggende foranstaltninger over for en overhængende fare for en miljøskade eller ethvert praktisk gennemførligt tiltag, der kan begrænse en miljøskades omfang samt forhindre yderligere miljøskade, jf. § 54 c,
- 11) overtræder bestemmelser fastsat i De Europæiske Fællesskabers forordninger vedrørende forhold, der er omfattet af denne lov, jf. § 75, stk. 1,
- 12) afgiver urigtige eller vildledende oplysninger i forbindelse med behandlingen af sager efter denne lov eller
- 13) undlader at efterkomme godkendelsesmyndighedens eller klageinstansens afgørelse om at etablere sikkerhedsstillelse efter § 37.

Ifølge husdyrbruglovens § 91, stk. 2, kan straffen stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og der samtidig ved overtrædelsen enten er 1) voldt skade eller fremkaldt fare for skade på natur, dyr, planter, landskaber eller mennesker eller de øvrige interesser, som loven tilsigter at beskytte, jf. lovens § 1, herunder luft, vand, jord og undergrund, eller 2) opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder besparelser.

Efter husdyrbruglovens § 92, kan der i regler og forskrifter, der udstedes i medfør af loven, fastsættes straf af bøde for overtrædelse bestemmelser i reglerne eller for overtrædelse af bestemmelser i forordninger omfattet af § 75, stk. 1. Det kan endvidere fastsættes, at straffen kan stige til fængsel i indtil 2 år under tilsvarende omstændigheder som anført i § 91, stk. 2. Denne mulighed er bl.a. udnyttet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 78.

Efter straffelovens § 196, jf. lovbekendtgørelse nr. 1294 af 7. november 2025, kan en række grove overtrædelser af miljølovgivningen desuden straffes med fængsel i 6 år, såfremt overtrædelserne har medført betydelig skade på miljøet eller fremkalder nærliggende fare derfor.

Det er domstolene, der udmåler bøden for den konkrete overtrædelse af husdyrbrugloven. Udmålingskriterierne ved fastsættelse af sanktioner for overtrædelse af husdyrbrugloven følger bl.a. af straffelovens kapitel 9 og 10.

Heraf fremgår, at der skal tages hensyn til overtrædelsens grovhed, personens forhold m.v. Det skal endvidere ved strafudmålingen altid – også, hvor der foretages konfiskation – tillægges vægt, om overtrædelsen er sket med økonomisk vinding eller besparelse for øje, uanset om den økonomiske fordel er opnået eller alene tilsigtet.

Det er desuden beskrevet i forarbejderne til husdyrbrugloven, at det ved udmåling af sanktionen særligt skal tillægges vægt, om der ved overtrædelsen er sket skade på miljøet m.v. eller er fremkaldt fare herfor, jf. Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 114 som fremsat, side 82. Begrebet »miljøet m.v.« skal forstås som natur, dyr, planter, landskaber eller mennesker eller de øvrige interesser, som loven tilsigter at beskytte.

De sidstnævnte øvrige interesser fremgår af lovens formålsbestemmelse, jf. § 1. Udmåling af bøder for overtrædelse af loven skal altså ske både efter straffelovens almindelige regler og de beskrevne principper i husdyrbrugloven.

Er der ved en overtrædelse af loven opnået en økonomisk fordel, enten i form af et udbytte eller en besparelse, konfiskeres denne økonomiske fordel, jf. husdyrbruglovens § 93, stk. 2. Dette gælder, uanset om der alene er tale om en formel overtrædelse, der ikke har medført skade på miljøet eller fare herfor. § 93, stk. 2, henviser til straffelovens § 75, stk. 1, der også finder anvendelse i sager om overtrædelse af husdyrbrugloven. Efter straffelovens § 75, stk. 1, kan udbyttet ved en strafbar handling konfiskeres. Savnes der fornødent grundlag for at fastslå beløbets størrelse, kan der konfiskeres et beløb, som skønnes at svare til det indvundne udbytte.

Overtrædelser af husdyrbrugloven vil i de fleste tilfælde indebære, at der opnås en økonomisk fordel. Hvis der eksempelvis ikke er indhentet de fornødne godkendelser eller tilladelser, vil husdyrbruget have opnået en ulovlig indtjening i perioden, indtil de fornødne godkendelser eller tilladelser foreligger, samt sparet udgifterne til sagkyndig bistand i forbindelse med godkendelse eller tilladelse m.v.

Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel, jf. husdyrbruglovens § 93, stk. 1.

Ovennævnte bestemmelser om straf gennemfører bl.a. artikel 79 i IE-direktivet, hvorefter medlemsstaterne fastsætter, hvilke sanktioner der skal anvendes ved overtrædelse af de nationale bestemmelser, der er vedtaget i

medfør af IE-direktivet. Sanktionerne skal være effektive, stå i rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.

2.3.2. IE-ændringsdirektivet

Med IE-ændringsdirektivet er artikel 79 blevet nyaffattet. Det følger af artikel 79, stk. 1, at uden at det berører medlemsstaternes forpligtelser i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/99/EF (miljøstraffedirektivet), fastsætter medlemsstaterne regler om sanktioner, der skal anvendes i tilfælde af overtrædelser af de nationale bestemmelser, der er vedtaget i medfør af IE-direktivet, og træffer alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de gennemføres. Sanktionerne skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.

Det følger endvidere af artikel 79, stk. 2, at de sanktioner, der er omhandlet i stk. 1, omfatter administrative bøder, der reelt fratager dem, der har begået overtrædelsen, de økonomiske gevinster ved deres overtrædelser. For så vidt angår de mest alvorlige overtrædelser begået af en juridisk person skal den maksimale størrelse af de omhandlede administrative bøder udgøre mindst 3 pct. af driftslederens årlige omsætning i regnskabsåret før det år, hvori bøden blev pålagt. Medlemsstaterne kan i tilgift eller som alternativ anvende strafferetlige sanktioner, forudsat at disse er lige så effektive, proportionelt afpassede og afskrækkende som de administrative bøder omhandlet i bestemmelsen.

Det følger endvidere af artikel 79, stk. 3, at medlemsstaterne skal sikre, at de sanktioner, der er fastsat, tager behørigt hensyn til, alt efter hvad der er relevant, a) overtrædelsens art, grovhed og omfang, b) den befolkning eller det miljø, der er berørt af overtrædelsen, under hensyntagen til overtrædelsens indvirkning på målet om at opnå et højt niveau for beskyttelse af menneskers sundhed og miljøet og c) overtrædelsens gentagne eller enkeltstående karakter.

Endelig skal medlemsstaterne straks give Europa-Kommissionen meddelelse om de i stk. 1 omhandlede regler og foranstaltninger, og underretter den straks om alle senere ændringer, der berører dem.

2.3.3. Ministeriet for Natur og Dyrevelfærds overvejelser og den foreslåede ordning

Bestemmelsen om sanktioner i IE-ændringsdirektivets artikel 79, stk. 1, svarer efter sit indhold til den tidligere artikel 79, hvorefter sanktionerne skal

være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning. Den tidligere artikel 79 er allerede implementeret ved husdyrbruglovens § 91, og Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd vurderer derfor, at der ikke er behov for at foretage ændringer af husdyrbrugloven for at implementere IE-ændringsdirektivets artikel 79, stk. 1.

IE-ændringsdirektivets artikel 79, stk. 2 og 3, kvalificerer imidlertid som noget nyt minimumsindholdet af bestemmelsens sanktioner.

Efter IE-ændringsdirektivets artikel 79, stk. 2, 1. pkt., omfatter de sanktioner, der er omhandlet i stk. 1, administrative bøder, der reelt fratager dem, der har begået overtrædelsen, de økonomiske gevinster ved deres overtrædelser. Efter artikel 79, stk. 2, 3. pkt., kan medlemsstaterne i stedet anvende strafferetlige sanktioner, hvis disse er lige så effektive, proportionalt afpassede og afskrækkende, som de administrative bøder.

Indførelse af administrative bøder i dansk ret giver anledning til forfatningsmæssige betænkeligheder, da behandlingen af strafferetlige bødesager henlægges til administrative myndigheder uden domstolens medvirken, hvilket kan bryde med princippet om magtens tredeling i grundlovens § 3. På denne baggrund vurderer Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd det mest hensigtsmæssigt at benytte direktivets mulighed for strafferetlige sanktioner i stedet for administrative bøder.

2.3.3.1 Generelle principper for udmåling af bøder og fængselsstraf

Efter IE-ændringsdirektivets artikel 79, stk. 2, 1. pkt., skal sanktioner fastsat efter artikel 79, stk. 1, reelt fratage dem, der har begået overtrædelsen, de økonomiske gevinster ved deres overtrædelser.

Det følger af husdyrbruglovens § 93, stk. 2, at der skal ske konfiskation efter straffelovens 9. kapitel, hvis der ved overtrædelsen er opnået en økonomisk fordel. Kan der ikke ske konfiskation, skal tages særsigt hensyn hertil ved udmåling af en bøde, herunder en eventuel tillægsbøde.

Det er derfor Ministeriet for Natur og Dyrevelfærds vurdering, at gældende ret, jf. pkt. 2.3.1, opfylder minimumskravet i artikel 79, stk. 2, 2. pkt.

Efter IE-ændringsdirektivets artikel 79, stk. 3, skal sanktionerne endvidere fastsættes under hensyntagen til overtrædelsens art, grovhed og omfang

(bestemmelsens litra a), den befolkning eller det miljø, der er berørt af overtrædelsen, under hensyntagen til overtrædelsens indvirkning på målet om at opnå et højt niveau for beskyttelse af menneskers sundhed og miljøet (bestemmelsens litra b), og overtrædelsens gentagne eller enkeltstående karakter (bestemmelsens litra c).

Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd vurderer, at gældende ret, jf. pkt. 2.3.1, opfylder minimumskravene i artikel 79, stk. 3, litra a og c. Det følger således af straffelovens § 80, stk. 1, der også finder anvendelse ved udmåling af straf efter husdyrbrugloven, at der ved straffens fastsættelse skal lægges vægt på lovovertrædelsens grovhed og på oplysninger om gerningsmanden. Ifølge straffelovens § 80, stk. 2, 1. pkt., skal der ved vurderingen af lovovertrædelsens grovhed tages hensyn til den med lovovertrædelsen forbundne skade, fare og krænkelse samt til, hvad gerningsmanden indså eller burde have indset herom. Ifølge straffelovens § 80, stk. 2, 2. pkt., skal der ved vurderingen af oplysninger om gerningsmanden tages hensyn til dennes almindelige personlige og sociale forhold, dennes forhold før og efter gerningen samt dennes bevæggrunde til gerningen.

Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd vurderer også, at gældende ret opfylder minimumskravene til sanktioner i artikel 79, stk. 2, litra b. Som beskrevet i pkt. 2.3.1, skal det ifølge husdyrbruglovens forarbejder ved udmåling af bødestraf særligt tillægges vægt, om der ved overtrædelsen er sket skade på eller fremkaldt fare for skade på natur, dyr, planter, landskaber eller mennesker eller de øvrige interesser, som loven tilsigter at beskytte. Dette vurderes at opfylde direktivets betingelse om hensyntagen til den befolkning eller det miljø, der er berørt af overtrædelsen. Da lovens formål, jf. stk. 1, bl.a. er at medvirke til at værne om natur og miljø og at udvikle husdyrproduktionen i respekt for menneskers livsvilkår, vurderes de gældende regler også at opfylde kriteriet om, at der ved udmåling af bøder skal tages hensyn til målet om at opnå et højt niveau for beskyttelse af menneskers sundhed og miljøet.

Det er imidlertid Ministeriet for Natur og Dyrevelfærds vurdering, at direktivets ordlyd bør fremgå udtrykkeligt af den regel, der gennemfører bestemmelsen i IE-ændringsdirektivets artikel 79, stk. 3, litra b, i dansk ret. Baggrunden herfor er, at et direktiv kan forelægges for EU-Domstolen, og at fortolkningen af direktivet i givet fald vil slå igennem over for en afvigende formulering af loven. Derfor bør det tilstræbes, at gennemførelsesreglerne holder sig så tæt op ad formuleringen af direktivets bestemmelser, som det overhovedet er muligt.

Det foreslås derfor, at der indsættes nye bestemmelser i husdyrbruglovens § 91, stk. 3 og 4, hvorefter der ved udmåling af bødestraf skal lægges vægt på de hensyn, der er nævnt i lovens § 1, og der ved udmåling af bødestraf til fysiske eller juridiske personer omfattet af IE-direktivet for overtrædelse af de af lovens regler, der gennemfører direktivets forpligtelser, skal lægges vægt på hensynet til den befolkning eller det miljø, der berøres ved overtrædelsen, under hensyntagen til overtrædelsens indvirkning på målet om at opnå et højt niveau for beskyttelse af menneskers sundhed og miljøet.

Da dele af IE-direktivet med senere ændringer er gennemført ved regler i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, og da der også her er behov for, at sanktionsudmålingsprincipperne implementeres direktivnært, foreslås endvidere indsat en bemyndigelsesbestemmelse i § 91, stk. 6, hvorefter ministeren for natur og dyrevelfærd, i det omfang det er nødvendigt for at gennemføre Danmarks EU-retlige forpligtelser, fastsætter regler om udmåling af bøde- og fængselsstraf for overtrædelse af bestemmelser udstedt i medfør af loven, herunder om beregning af bøder og de hensyn, der skal lægges vægt på ved udmåling af bøden.

Med hensyn til de overtrædelser, som er strafbelagt efter husdyrbruglovens § 91, stk. 2, eller i regler fastsat i medfør af § 92, med en strafferamme på indtil 2 års fængsel, vurderer Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd, at der også er behov for at ændre ordlyden for at sikre en direktivnær implementering.

På den baggrund foreslås det at indsætte »herunder menneskers sundhed« i § 92, stk. 2, nr. 1, i oplistningen af hensyn i forbindelse med udmåling af fængselsstraf. Der tilsigtes herved ikke nogen ændring af den gældende retstilstand.

IE-ændringsdirektivet fastsætter ikke en definition af, hvad der udgør »skade på menneskers sundhed«, men efter ordlyden må begrebet antages at omfatte helbredsskader generelt. Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd vurderer, at begrebet er omfattet af det i loven eksisterende begreb »skade på mennesker«, jf. § 91, stk. 2, nr. 1, jf. § 1, stk. 1, men at direktivets ordlyd bør fremgå udtrykkeligt af bestemmelsen for at sikre overensstemmelse.

2.3.3.2 Bødeloft

IE-ændringsdirektivets artikel 79, stk. 2, 2. pkt., fastsætter, at for så vidt angår de mest alvorlige overtrædelser begået af en juridisk person skal den maksimale størrelse af de i første afsnit omhandlede bøder udgøre mindst 3 pct. af driftslederens årlige omsætning i regnskabsåret før det år, hvori bøden blev pålagt.

Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd forstår bestemmelsen således, at et eventuelt nationalt bødeloft for de mest alvorlige overtrædelser af regler, der gennemfører IE-ændringsdirektivet, begået af juridiske personer, der er driftsledere for husdyrbrug omfattet af direktivet, mindst skal udgøre 3 pct. af driftslederens årlige omsætning. Da bestemmelsen udgør minimumsharmonisering, er det muligt at fastsætte et højere maksimum for bøden end det, der følger af direktivet.

Det følger af dansk lovgivningspraksis, at der normalt ikke fastsættes et udtrykkeligt maksimum for bødefastsættelsen. I praksis anføres det alene i lovteksten, at de omfattede lovovertrædelser straffes med bøde, og der kan således i princippet udmåles bøder af enhver størrelse.

I det omfang lovgivningsmagten kommer med angivelser vedrørende bødeniveauet, fremgår disse normalt af lovbemærkningerne. Disse angivelser omfatter i praksis straffniveauet i typesituationer eller normaltilfælde, dog således at fastsættelsen af straffen fortsat vil bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og at det angivne straffniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10. Denne lovgivningspraksis er dog fraveget i enkelte tilfælde.

Straffelovens regler om straffastsættelse indeholder ikke udtrykkelige regler om omsætningsbaserede maksimumsbøder. Selvom en bestemmelse om, at overtrædelser straffes med bøde svarerende til normal dansk lovgivningspraksis, principielt omfatter en bøde af enhver størrelse – og dermed også kan føre til en bøde på 3 pct. af driftslederens omsætning – vurderer Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd, at en sådan bestemmelse formentlig ikke vil være tilstrækkelig til at implementere direktivbestemmelsen korrekt. Det er derfor ministeriets vurdering, at det er nødvendigt at indføre en regel om omsætningsbaserede maksimumsbøder ved bødefastsættelse for de mest alvorlige overtrædelser af bestemmelser, der gennemfører IE-direktivet i dansk ret.

Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd finder ikke grundlag for at foreslå at fastsætte et højere maksimum for bøder end 3 pct., hvilket lever op til direktivets krav til en effektiv sanktionering.

På denne baggrund foreslår Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd, at der indsættes en ny bestemmelse i husdyrbruglovens § 91, stk. 5, hvorefter en bøde, der udmåles efter stk. 4, maksimalt kan udgøre 3 pct. af den juridiske persons årlige omsætning i regnskabsåret før det år, hvori bøden blev pålagt.

Med henvisningen til stk. 4 sikres det, at bødeloftet kun finder anvendelse på overtrædelser af de af lovens regler, der gennemfører forpligtelserne i IE-direktivet med senere ændringer, begået af juridiske personer omfattet af direktivet.

Udmålingen af bøden vil inden for det foreslåede maksimum bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde under hensyn til de beskrevne principper om bødeudmåling efter straffeloven og forarbejderne til husdyrbrugloven som nævnt i pkt. 2.3.1 og 2.3.3.1 ovenfor. Det er overladt til domstolene at vurdere, om og i givet fald med hvilken vægt driftslederens omsætning skal indgå ved den korrekte udmåling af bøden. Det maksimale bødeniveau vil skulle anvendes ved de alvorligste overtrædelser, såsom overtrædelser med en høj grad af grovhed på grund af deres art, omfang og gentagelse, eller hvis disse overtrædelser udgør en betydelig risiko for menneskers sundhed eller miljøet, jf. IE-ændringsdirektivets præambelbetragtning nr. 51.

Da dele af IE-direktivet med senere ændringer er gennemført ved regler i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, og da der også her er behov for at indføre det beskrevne bødeloft, foreslås endvidere indsat en bemyndigelsesbestemmelse i § 91, stk. 6, hvorefter ministeren for natur og dyrevelfærd fastsætter regler om udmåling af bøde- og fængselsstraf for overtrædelse af bestemmelser udstedt i medfør af loven, i det omfang det er nødvendigt for at gennemføre Danmarks EU-retlige forpligtelser.

Der henvises nærmere til lovforslagets § 1, nr. 3 (ændring af § 91, stk. 2, nr. 1), og § 1, nr. 4 (indsættelse af § 91, stk. 3-6), og bemærkningerne hertil.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd vurderer, at lovforslaget ikke vil medføre økonomiske konsekvenser eller implementeringskonsekvenser for det offentlige, da der alene er tale om en implementering af en mindre del af IE-ændringsdirektivet.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd vurderer, at lovforslaget ikke medfører økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd vurderer, at lovforslaget ikke medfører administrative konsekvenser for borgerne.

6. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen klimamæssige konsekvenser.

7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen direkte miljø- og naturmæssige konsekvenser. Der kan være en indirekte positiv effekt derved, at lovforslaget kan have potentielt afskrækkende effekt for de omfattede husdyrbrug, hvilket giver et øget incitament til at overholde lovgivningen på området.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU om industrielle emissioner (IE-direktivet), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1785 af 24. april 2024 og Rådets direktiv 1999/31/EF om deponering af affald, EU-Tidende 2024, nr. L 1785, side 1. Fristen for national gennemførelse var den 1. juli 2026. Som følge af udskrivelse af folketingsvalg har det ikke været muligt at fremsætte nærværende lovforslag inden denne dato, og derfor udskydes den forventede ikrafttrædelse til den 1. januar 2027, jf. lovforslagets § 2.

Lovforslaget følger overordnet de fem principper om erhvervsrettet EU-regulering, idet der stræbes efter minimumsimplementering. Lovforslaget indeholder ikke yderligere EU-retlige aspekter. Den detaljerede gennemførelse af direktivernes bestemmelser om erstatning og forældelse vil ske ved udstedelse af bekendtgørelser.

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den ... til den ... (... dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

...

10. Sammenfattende skema		
	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen.	Ingen.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen.	Ingen.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen.	Ingen.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen.	Ingen.
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen.	Ingen.
Klimamæssige konsekvenser	Ingen.	Ingen.
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen.	Ingen.
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU om industrielle emissioner (IE-direktivet), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1785 af 24. april 2024 og Rådets direktiv 1999/31/EF om deponering af affald, EU-Tidende 2024, nr. L 1785, side 1.	
Er i strid med de fem principper	Ja	Nej

UDKAST

for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikke-erhvervsrettet EU-regulering) (sæt X)	X
--	---

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Den gældende fodnote til titlen til husdyrbrugloven indeholder en opregning af de direktiver, som husdyrbrugloven helt eller delvist gennemfører, herunder IE-direktivet.

IE-direktivet er blevet ændret som følge af IE-ændringsdirektivet, og det foreslås derfor i *fodnoten* til lovens titel efter »dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010, EU-Tidende 2010, nr. L 334, side 17, « at indsætte: »som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1785 af 24. april 2024 om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening), EU-Tidende 2024, nr. L 1785, side 1«.

Den foreslåede ændring medfører, at der henvises til IE-ændringsdirektivet.

Til nr. 2

(Til § 75 a)

Husdyrbrugloven indeholder i dag ikke regler om erstatning for skade på menneskers sundhed.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse i husdyrbruglovens § 75 a, hvorefter handlinger eller undladelser i strid med loven eller regler udstedt i medfør af loven er erstatningsansvarspådragende i overensstemmelse med dansk rets almindelige regler, medmindre strengere regler om erstatningsansvar følger af anden lov.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at gennemføre IE-ændringsdirektivets artikel 79 a, stk. 1, gennem en henvisning til dansk rets almindelige erstatningsregler i loven. Da disse regler i forvejen finder anvendelse på alle krav på erstatning eller godtgørelse omfattet af loven, herunder også krav omfattet af IE-direktivets anvendelsesområde, foreslås bestemmelsen

ikke indskrænket til kun at gælde for regler, der implementerer IE-direktivet. Herved tilsigtes ingen materielle ændringer i den gældende retstilstand.

Det følger af den foreslåede bestemmelse, at »medmindre strengere regler om erstatningsansvar følger af anden lov«. Formuleringen indebærer, at hvis et erstatningskrav udspringer af eksempelvis miljøskadeerstatningsloven, som er underlagt objektivt ansvar, jf. lovens § 3, stk. 1, har reglerne efter miljøskadeerstatningsloven forrang for den foreslåede bestemmelse om erstatning.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

(Til § 75 b)

Husdyrbrugloven indeholder i dag ikke regler om forældelse af fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade på menneskers sundhed.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Med henblik på at gennemføre artikel 79 a, stk. 3, i IE-ændringsdirektivet om forældelse af erstatningskrav som følge af overtrædelse af nationale regler, der gennemfører IE-direktivet, foreslås det at indsætte en ny bestemmelse i husdyrbruglovens § 75 b, der regulerer forældelsen af krav på erstatning eller godtgørelse omfattet af IE-direktivet.

Det foreslås i § 75 b, stk. 1, at forældelsesfristen er 3 år for fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade på menneskers sundhed, der er opstået som følge af, at en fysisk eller juridisk person, der er driftsleder for husdyrbrug med en produktionskapacitet, der overstiger grænserne i § 16 a, stk. 2, har overtrådt § 16 a, § 16 b, § 52, § 53, stk. 1, eller undladt at efterkomme forbud eller påbud herom efter loven.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at der vil gælde en forældelsesfrist på 3 år på erstatningskrav opstået som følge af overtrædelser af den gældende husdyrbruglovs § 16 a, § 16 b, § 52, § 53, stk. 1, eller undladelser af at efterkomme forbud eller påbud herom efter loven, hvilket udgør de bestemmelser i husdyrbrugloven, der implementerer IE-direktivet med senere ændringer, hvis overtrædelse kan medføre erstatningsansvar.

Det vil alene være overtrædelser begået af driftsledere for husdyrbrug med en produktionskapacitet, der overstiger tærsklerne i bilag Ia til IE-direktivet med senere ændringer, der er omfattet. Dette omfatter eksempelvis husdyrbrug med opdræt af svin, der omfatter mindst 350 LSU (Live Stock Units), og som derfor er underlagt direktivets regler. Det er ikke en betingelse, at husdyrbruget har fået en godkendelse efter IE-ændringsdirektivets tærskelværdier, blot at husdyrbruget reelt har en produktion, der overstiger tærsklerne.

Det foreslås i § 75 b, stk. 2, at forældelsesfristen for krav på erstatning eller godtgørelse efter § 75 b, stk. 1, regnes fra tidspunktet for skadens indtræden, dog således at såfremt fordringshaveren var ubekendt med fordringen eller skyldneren, regnes forældelsesfristen først fra den dag, hvor fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab hertil, jf. § 75 b, stk. 3. Herved fraviges de almindelige regler om forældelsesfristens begyndelsestidspunkt og suspension heraf i forældelsesloven.

Desuden foreslås det i § 75 b, stk. 4, at der ikke skal gælde en absolut frist for, hvornår forældelse senest indtræder for krav på erstatning eller godtgørelse efter § 75 b, stk. 1. Det vil indebære, at den absolutte forældelsesfrist på 30 år i forældelseslovens § 3, stk. 3, nr. 1, og i miljøskadeerstatningslovens § 6, stk. 2, ikke finder anvendelse.

Den foreslåede bestemmelse i § 75 b, stk. 5, bemyndiger ministeren for natur og dyrevelfærd til at fastsætte regler om forældelse af fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade på menneskers sundhed som følge af en overtrædelse af regler fastsat i medfør af loven, i det omfang det er nødvendigt for at gennemføre Danmarks EU-retlige forpligtelser.

Det er hensigten, at bemyndigelsen skal udnyttes til at fastsætte regler, der svarer til de foreslåede § 75 b, stk. 1-4, for så vidt angår overtrædelser af de regler, som er fastsat i bekendtgørelser, der gennemfører IE-direktivet med senere ændringer. Herved sikres IE-ændringsdirektivets artikel 79 a, stk. 3, gennemført.

Den foreslåede bemyndigelse vil endvidere kunne udnyttes til at fastsætte andre regler om forældelse af fordringer eller godtgørelse på erstatning for skade på menneskers sundhed som følge af overtrædelse af regler udstedt i medfør af loven, i det omfang det er nødvendigt for at opfylde Danmarks EU-retlige forpligtelser. Dette kan eksempelvis være relevant ved senere

ændringer af IE-direktivet, herunder ved udstedelse af generelle driftsfor-
skrifter efter artikel 70 i, eller ved andre direktiver, der har relevans for hus-
dyrbrugreguleringen, og som indeholder forældelsesregler, der afviger fra
gældende dansk ret.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3 (§ 91, stk. 2, nr. 1)

Det følger af husdyrbruglovens § 91, stk. 1, at medmindre højere straf er
forskyldt efter den øvrige lovgivning, straffes med bøde den, der opfylder
betingelserne i de i § 91, stk. 1, nr. 1-13, nævnte tilfælde.

Ifølge § 91, stk. 2, kan straffen stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtræ-
delsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved over-
trædelsen er 1) voldt skade eller fremkaldt fare for skade på natur, dyr, plan-
ter, landskaber eller mennesker eller de øvrige interesser, som loven tilsigter
at beskytte, jf. lovens § 1, herunder luft, vand, jord og undergrund, eller 2)
opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller an-
dre, herunder ved besparelser.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.3.1 i lov-
forslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i § 91, stk. 2, nr. 1, at indsætte », herunder menneskers sund-
hed« efter »mennesker«.

Formålet med den foreslåede ændring er at tydeliggøre, at der ved vurdering
af, om en overtrædelse skal sanktioneres med fængselsstraf, også kan tages
hensyn til skade eller fare for skade på menneskers sundhed.

Det er Ministeriet for Natur og Dyrevelfærds vurdering, at begrebet »skade
på menneskers sundhed« kan rummes inden for begrebet »skade på menne-
sker«, hvorfor den foreslåede ændring ikke vil medføre en materiel ændring
af den gældende retstilstand, men blot udgøre en præcisering af bestemmel-
sens ordlyd, således at der sikres en direktivnær implementering af IE-æn-
dringsdirektivets artikel 79, stk. 3, litra b.

Der henvises i øvrigt til punkt 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

(Til § 91, stk. 3 og 4)

Ved udmåling af bødestørrelsen for overtrædelse af husdyrbruglovens § 91, stk. 1, anvender domstolene de almindelige udmålingskriterier, der følger af straffelovens kapitel 10. Heraf fremgår, at der skal tages hensyn til overtrædelsens grovhed, personens forhold m.v. Det skal endvidere ved strafudmålingen altid – også, hvor der foretages konfiskation – tillægges vægt, om overtrædelsen er sket med økonomisk vinding eller besparelse for øje, uanset om den økonomiske fordel er opnået eller alene tilsigtet.

Det er desuden beskrevet i husdyrbruglovens forarbejder, at det ved udmåling af sanktionen særligt skal tillægges vægt, om der ved overtrædelsen er sket skade på miljøet m.v. eller er fremkaldt fare herfor, jf. Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 114 som fremsat, side 82. Begrebet »miljøet m.v.« skal forstås som natur, dyr, planter, landskaber eller mennesker eller de øvrige interesser, som loven tilsigter at beskytte.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse i § 91, stk. 3, hvorefter der ved udmåling af bødestraf skal lægges vægt på de hensyn, der er nævnt i lovens § 1.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er udelukkende at kodificere den gældende retstilstand, der hidtil alene har fremgået af lovens forarbejder, hvorefter der ved udmåling af bødestraf skal lægges vægt på de hensyn, der er nævnt i husdyrbruglovens formålsbestemmelse. Der tilsigtes ingen materiel ændring af retstilstanden.

Endvidere foreslås det at indsætte en ny bestemmelse i § 91, stk. 4, hvorefter der ved udmåling af bøde for overtrædelse efter stk. 1, nr. 1, 4 og 9, eller undladelse af at efterkomme forbud eller påbud herom efter loven, begået af en fysisk eller juridisk person, der er driftsleder for husdyrbrug med en produktionskapacitet, der overstiger grænserne i § 16 a, stk. 2, skal lægges vægt på hensynet til den befolkning eller det miljø, der er berørt af overtrædelsen, under hensyntagen til overtrædelsens indvirkning på målet om at opnå et højt niveau for beskyttelse af menneskers sundhed og miljøet.

Det er formålet med bestemmelsen at sikre direktivnær implementering af IE-ændringsdirektivets artikel 79, stk. 3, litra b), hvorfor bestemmelsen gengiver artiklens ordlyd. Der tilsigtes ingen materielle ændringer i den gældende retstilstand for bødeudmåling.

Bestemmelsen henviser til tærskelværdierne i lovens § 16 a, stk. 2. Disse er ændret ved bekendtgørelse nr. [seneste bkg om ændring af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen pr. september 2026], så de svarer til tærskelværdierne i IE-ændringsdirektivets bilag Ia.

Den foreslåede bestemmelse i § 91, stk. 4, vil således alene omfatte bøder til fysiske eller juridiske personer, der er driftsledere for husdyrbrug med en produktion, som overstiger tærsklerne i IE-ændringsdirektivets bilag Ia. Det er ikke en betingelse, at husdyrbruget har fået en godkendelse efter IE-ændringsdirektivets tærskelværdier, blot at husdyrbruget reelt har en produktion, der overstiger tærsklerne.

Den foreslåede bestemmelse vil desuden kun finde anvendelse ved overtrædelser efter § 91, stk. 1, nr. 1, 4 og 9, eller undladelse af at efterkomme forbud eller påbud herom efter loven. Herved afgrænses anvendelsesområdet til kun at omfatte de regler, der gennemfører IE-direktivets strafbare forpligtelser.

Dette omfatter overtrædelser af pligten til at være i besiddelse af en godkendelse eller tilladelse, jf. husdyrbruglovens § 16, a og b, jf. § 91, stk. 1, nr. 1, pligterne i tilfælde af væsentlig forurening eller overhængende fare herfor, jf. lovens § 52, jf. § § 91, stk. 1, nr. 4 og 9, og oplysningspligten for vurdering af forurening eller virkning på miljøet, jf. § 53. Det omfatter også undladelse af overholdelse af myndighedernes påbud eller forbud herom, eksempelvis efter lovens § 42, stk. 1 og 2, § 43 og § 53, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

(Til § 91, stk. 5)

Husdyrbrugloven indeholder ikke regler om et bødeloft for overtrædelse af loven, som der stilles krav om i IE-ændringsdirektivets artikel 79, stk. 2, 2. pkt.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse i § 91, stk. 5, hvorefter bøde efter den foreslåede bestemmelse i § 91, stk. 4, maksimalt kan udgøre 3 pct. af den juridiske persons årlige omsætning i regnskabsåret før det år, hvori bøden blev pålagt.

Den foreslåede bestemmelse har til formål at gennemføre IE-ændringsdirektivets artikel 79, stk. 2, 2. pkt., og indebærer, at bøder for overtrædelse af bestemmelser i husdyrbrugloven, der gennemfører IE-direktivet med senere ændringer, vil være omfattet af bødeloftet på 3 pct.

For en nærmere beskrivelse af, hvilke ansvarssubjekter og hvilke overtrædelser, der omfattes af bødeloftet, henvises til lovforslagets bemærkninger til § 1, nr. 4 (indsættelse af § 91, stk. 4).

Ved omsætning skal forstås virksomhedens nettoomsætning, der i årsregnskabsloven er defineret som salgsværdien af produkter og tjenesteydelser m.v. med fradrag af prisnedslag, merværdiafgift og anden skat, der er direkte forbundet med salgsbeløbet, jf. bilag 1, C, nr. 13, i årsregnskabsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 402 af 23. marts 2026.

Årsregnskabslovens bilag 1, C, nr. 13, omfatter virksomhedens samlede omsætning i alle EU-medlemslande og opgøres på baggrund af virksomhedens årsregnskab for det regnskabsår, der går forud for det år, hvor bøden pålægges. Hvis overtrædelsen er forløbet over flere år før året, hvor bøden pålægges, anvendes et gennemsnit af omsætningen for de år, som overtrædelsen er forløbet over.

Virksomhedens omsætning omfatter også andre koncernforbundne virksomheders omsætning, hvis disse drager nytte af virksomhedens drift af husdyrbruget.

At bøden maksimalt kan udgøre 3 pct. af omsætningen betyder, at når en juridisk person under en straffesag i Danmark dømmes for en overtrædelse omfattet af den foreslåede bestemmelse, kan der maksimalt pålægges virksomheden en bøde på 3 pct. af den erhvervsdrivendes årlige omsætning. Bestemmelsen fastsætter således en bødestrafferamme, der kan gå fra 0-3 pct. af virksomhedens årlige omsætning.

Den konkrete strafudmåling vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering af samtlige omstændigheder i sagen, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10, og i husdyrbrugloven, jf. de foreslåede bestemmelser i § 91, stk. 3-4, jf. ovenfor. Det er overladt til domstolene at vurdere, om og i givet fald med hvilken vægt driftslederens omsætning skal indgå ved den korrekte udmåling af bøden. Det maksimale bødeniveau vil skulle anvendes ved de alvorligste overtrædelser, såsom overtrædelser med en høj grad af grovhed på grund af deres art, omfang og gentagelse, eller hvis disse overtrædelser udgør en betydelig risiko for menneskers sundhed eller miljøet, jf. IE-ændringsdirektivets præambelbetragtning nr. 51.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

(Til § 91, stk. 6)

Ifølge husdyrbruglovens § 92 kan der i regler og forskrifter, der udstedes i medfør af loven, fastsættes straf af bøde eller fængsel i indtil 2 år for overtrædelse af bestemmelser i reglerne.

Ved udmåling af sanktioner for overtrædelse af strafbelagte bestemmelser i regler fastsat i medfør af husdyrbrugloven anvendes de samme regler og principper, som anvendes ved overtrædelse af strafbelagte bestemmelser i husdyrbrugloven. Der findes ikke bemyndigelsesbestemmelser i loven, der tillader ministeren for natur og dyrevelfærd at fastsætte særlige regler om bødeudmåling i regler udstedt i medfør af loven.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse i § 91, stk. 6, hvorefter ministeren for natur og dyrevelfærd fastsætter regler om udmåling af bøde- og fængselsstraf, herunder om beregning af bøder og de hensyn, der skal lægges vægt på ved udmåling af bøden, for overtrædelse af bestemmelser udstedt i medfør af loven, i det omfang det er nødvendigt for at gennemføre Danmarks EU-retlige forpligtelser.

Med den foreslåede bestemmelse vil der kunne fastsættes nærmere regler om udmåling af bødestraf i sager om overtrædelse af strafbelagte

bestemmelser i regler udstedt i medfør af husdyrbrugloven, i det omfang det er nødvendigt for at gennemføre Danmarks EU-retlige forpligtelser. Der vil i den forbindelse kunne fastsættes regler om den konkrete udmåling af bødestrafen, herunder om, hvordan en bøde skal beregnes, og nærmere regler om de konkrete hensyn, der skal lægges vægt på ved udmålingen af bøden, jf. § 91, stk. 3 og 4, jf. § 1.

Formålet med bestemmelsen er navnlig at bemyndige ministeren for natur og dyrevelfærd til at gennemføre IE-direktivets artikel 79, stk. 2, 2. pkt., og stk. 3, litra b.

Det er hensigten, at den foreslåede bemyndigelse vil blive udnyttet til at fastsætte regler om udmålingen af bødestraf for overtrædelse af de bestemmelser fastsat i medfør af loven, som gennemfører IE-direktivet med senere ændringer.

Det er forventningen, at der vil blive fastsat regler om, at der ved udmåling af bøde for disse overtrædelser skal lægges vægt på hensynet til den befolkning eller det miljø, der er berørt af overtrædelsen, under hensyntagen til overtrædelsens indvirkning på målet om at opnå et højt niveau for beskyttelse af menneskers sundhed og miljøet.

Derudover er det forventningen, at der vil blive fastsat regler om, at bøden for overtrædelse af bestemmelser fastsat i medfør af husdyrbrugloven, der gennemfører IE-direktivet med senere ændringer, begået af en juridisk person, maksimalt kan udgøre 3 pct. af den juridiske persons årlige omsætning i regnskabsåret før det år, hvori bøden blev pålagt.

Endelig forventes det, at der vil blive fastsat regler om, at hensynet til menneskers sundhed kan indgå som led i vurderingen af, om en overtrædelse skal stige til fængselsstraf i lighed med den foreslåede ændring af husdyrbruglovens § 91, stk. 2, nr. 1.

Regler, der fastsættes i medfør af den foreslåede bestemmelse, vil kun skulle gælde for overtrædelser på husdyrbrug med en produktion, der overstiger tærskelværdierne i IE-direktivets bilag Ia. Det er ikke en betingelse, at husdyrbruget har fået en godkendelse efter IE-ændringsdirektivets tærskelværdier, blot at husdyrbruget reelt har en produktion, der overstiger tærsklerne.

Endelig vil den foreslåede bemyndigelse kunne udnyttes til at fastsætte andre regler om udmåling af bøde- og fængselsstraf i sager om overtrædelse af strafbelagte bestemmelser i regler udstedt i medfør af husdyrbrugloven, i det omfang det er nødvendigt for at gennemføre Danmarks EU-retlige forpligtelser. Dette vil eksempelvis være relevant ved senere ændringer af IE-direktivet, herunder i forbindelse med implementering af generelle driftsforskrifter for husdyrbrug, jf. direktivets artikel 70 i, eller øvrige direktiver, der har betydning for husdyrreguleringen og som indeholder krav til udmåling af bøde- og fængselsstraf, der afviger fra den gældende retstilstand.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Det foreslås i *stk. 1*, at loven skal træde i kraft den 1. januar 2027.

Det foreslåede tidspunkt for lovens ikrafttræden skal sikre gennemførelse i dansk ret af de dele af IE-ændringsdirektivet, som vedrører husdyrbrug omfattet af direktivets bilag Ia så tæt på direktivets implementeringsfrist som muligt.

Det foreslås i *stk. 2* at indføre en trinvis virkningsbestemmelse, hvor størrelsen på det enkelte husdyrbrugs produktion afgør, hvornår reglerne får virkning. Dette afspejler systematikken i IE-ændringsdirektivets artikel 3, stk. 5.

Ifølge *stk. 2, nr. 1*, har loven virkning fra den [X. september 2030] for så vidt angår husdyrbrug omfattet af bilag Ia i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1785 af 24. april 2024 med en kapacitet på 600 LSU (Livestock Units) eller derover.

Det foreslås endvidere i *stk. 2, nr. 2*, at loven har virkning fra den [X. september 2031] for så vidt angår husdyrbrug omfattet af bilag Ia i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1785 af 24. april 2024 med en kapacitet på 400 LSU (Livestock Units) eller derover.

Endelig foreslås det i *stk. 2, nr. 3*, at loven har virkning fra den [X. september 2032] for øvrige husdyrbrug omfattet af bilag Ia i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1785 af 24. april 2024.

UDKAST

Ved »LSU (Livestock Units)« forstås en standardmåleenhed, der gør det muligt at aggregere de forskellige kategorier af husdyr, således at de kan sammenlignes, og udregnes ved at anvende koefficienterne for de enkelte husdyrkategorier, der er opført i bilag Ia i IE-ændringsdirektivet. Bilag Ia er implementeret ved § 76 c i bekendtgørelse nr. [seneste bkg om ændring af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen pr. september 2026], og udregningen af et konkret husdyrbrugs LSU-niveau sker i medfør af § 76 c, stk. 2.

Et husdyrbrugs LSU-niveau afhænger ikke af, hvilken konkret godkendelse eller tilladelse, husdyrbruget har. Det er i stedet den til enhver tid faktiske produktionsstørrelse, der er afgørende.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

<i>Gældende formulering</i>	<i>Lovforslaget</i>
	§ 1 I lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1065 af 21. august 2025, foretages følgende ændringer:
»Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU af 13. december 2011, EU-Tidende 2012, nr. L 26, side 1, som ændret senest ved Rådets direktiv 2014/52/EU af 16. april 2014, EU-Tidende 2014, nr. L 124, side 1, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010, EU-Tidende 2010, nr. L 334, side 17, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009, EU-Tidende 2010, nr. L 20, side 7, som ændret senest ved Rådets direktiv 2013/17/EU af 13. maj 2013, EU-Tidende 2013, nr. L 158, side 193, dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992, EF-Tidende 1992, nr. L 206, side 7, som ændret senest ved Rådets direktiv 2013/17/EU af 13. maj 2013, EU-Tidende 2013, nr. L 158, side 193, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/81/EF af 23. oktober 2001, EF-Tidende 2001, nr. L	1. I <i>fodnoten</i> til lovens titel indsættes efter: »dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010, EU-Tidende 2010, nr. L 334, side 17,«: »som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1785 af 24. april 2024 om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening) og Rådets direktiv 1999/31/EF om deponering af affald, EU-Tidende 2024, nr. L 1785, side 1,«.

309, side 22, som ændret senest ved Rådets direktiv 2013/17/EU af 13. maj 2013, EU-Tidende 2013, nr. L 158, side 193, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004, EU-Tidende 2004, nr. L 143, side 56, som ændret senest ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/30/EU af 12. juni 2013, EU-Tidende 2013, nr. L 178, side 66, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000, EF-Tidende 2000, nr. L 327, side 1, som ændret senest ved Kommissionens direktiv 2014/101/EU af 30. oktober 2014, EU-Tidende 2014, nr. L 311, side 32, og dele af Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991, EF-Tidende 1991, nr. L 375, side 1, som ændret senest ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1882/2003/EF af 29. september 2003, EU-Tidende 2003, nr. L 284, side 1, som ændret senest ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1137/2008 af 22. oktober 2008, EU-Tidende 2008, nr. L 311, side 1.«	
	2. Efter § 75 indsættes i <i>kapitel 6</i>: »§ 75 a. Handler eller undlader i strid med loven eller regler udstedt i medfør af loven er erstatningsansvarspådragende i overensstemmelse med dansk rets almindelige regler, medmindre strengere regler om erstatningsansvar følger af anden lov.

	§ 75 b. Forældelsesfristen er 3 år for fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade på menneskers sundhed, der er opstået som følge af, at en fysisk eller juridisk person, der er driftsleder for husdyrbrug med en produktionskapacitet, der overstiger grænserne i § 16 a, stk. 2, har overtrådt § 16 a, § 16 b, § 52, § 53, stk. 1, eller undladt at efterkomme forbud eller påbud efter loven vedrørende disse bestemmelser. <i>Stk. 2.</i> Forældelsesfristen i stk. 1 regnes fra tidspunktet for skadens indtræden, jf. dog stk. 3. <i>Stk. 3.</i> Var fordringshaveren ubekendt med fordringen eller skyldneren, regnes forældelsesfristen i stk. 1 først fra den dag, hvor fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab hertil. <i>Stk. 4.</i> Der gælder ingen absolut frist for, hvornår forældelse senest indtræder for krav på erstatning eller godtgørelse efter stk. 1. <i>Stk. 5.</i> Ministeren for natur og dyrevelfærd fastsætter, i det omfang det er nødvendigt for at gennemføre Danmarks EU-retlige forpligtelser, regler om forældelse af fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade på menneskers sundhed som følge af en overtrædelse af regler fastsat i medfør af loven.«
--	--

§ 91. --- <i>Stk. 2.</i> Straffen kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er 1) voldt skade eller fremkaldt fare for skade på natur, dyr, planter, landskaber, mennesker eller de øvrige interesser, som loven tilsigter at beskytte, jf. lovens § 1, herunder luft, vand, jord og undergrund, eller 2) opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser.	3. I § 91, stk. 2, nr. 1, indsættes efter »mennesker«: », herunder menneskers sundhed,«.
	4. I § 91 indsættes som <i>stk. 3-6</i>: »<i>Stk. 3.</i> Ved udmåling af bødestraf skal der lægges vægt på de hensyn, der er nævnt i § 1. <i>Stk. 4.</i> Ved udmåling af bøde for overtrædelse efter stk. 1, nr. 1, 4 og 9, eller undladelse af at efterkomme forbud eller påbud herom efter loven, begået af en fysisk eller juridisk person, der er driftsleder for husdyrbrug med en produktionskapacitet, der overstiger grænserne i § 16 a, stk. 2, skal der lægges vægt på hensynet til den befolkning eller det miljø, der er berørt af overtrædelsen, under hensyntagen til overtrædelsens indvirkning på målet om at opnå et højt niveau for beskyttelse af menneskers sundhed og miljøet. <i>Stk. 5.</i> Bøde efter stk. 4 begået af en juridisk person kan maksimalt udgøre 3 pct. af den juridiske

UDKAST

	persons årlige omsætning i regnskabsåret før det år, hvori bøden blev pålagt. <i>Stk. 6.</i> Ministeren for natur og dyrevelfærd fastsætter, i det omfang det er nødvendigt for at gennemføre Danmarks EU-retlige forpligtelser, regler om udmåling af bødestraf, herunder om beregning af bøder og de hensyn, der skal lægges vægt på ved udmåling af bøden, for overtrædelse af bestemmelser udstedt i medfør af loven.«
--	--